

FEBRER 10

PROJECTES AIRE

LA CONTAMINACIÓ ATMOSFÈRICA AUGMENTA EL RISC DE PATIR MALALTIES CARDIOVASCULARS

A principis d'aquest mes investigadors del CREAL (Centre de Recerca en Epidemiologia Ambiental) de Barcelona, conjuntament amb investigadors de Suïssa i de la Universitat del Sud de Califòrnia, van publicar l'estudi "[Contaminació atmosfèrica i evolució de la aterosclerosi en adults](#)" les conclusions del qual apunten a que **la contaminació atmosfèrica accelera el procés de l'aterosclerosi a més del doble de la seva evolució mitjana, el que per tant augmenta el risc de patir infarts o malalties cardiovasculars.**

Concretament els investigadors han arribat a la conclusió de que les persones que viuen a uns 100 metres d'una autopista o carretera amb trànsit elevat pateixen una acceleració del procés anual de creixement de la placa de les seves arteries de més del doble respecte de la mitjana.

Les malalties cardiovasculars són la primera causa de mort als països desenvolupats, per sobre inclús del càncer. Per exemple, a Catalunya cada setmana moren unes 120 persones per alguna cardiopatia isquèmica (infart, angina de pit i mort sobtada), xifra que s'eleva a 770 a tota Espanya. **Per aquest motiu les conclusions d'aquest estudi són de vital importància.**

Les dades són tan rellevants que des d'Inspira ens vam posar en contacte amb Xavier Basagaña, investigador del CREAL i coautor d'aquest estudi, per a entrevistar-lo.

Xavier Basagaña

Quins indicis porten un grup d'investigació fixar la seva atenció en la relació entre contaminació atmosfèrica i aterosclerosi?

Existeixen molts estudis que relacionen la contaminació amb els processos cardiovasculars. Centenars d'ells centrats en una relació a curt termini i aguda. Per exemple, si avui hi ha un pic elevat de contaminació podem observar també un augment als ingressos hospitalaris per malalties cardiovasculars com infarts, angines de pit, morts sobtades, etc. No obstant això, els efectes a llarg termini han estat menys estudiats, entre d'altres coses per la dificultat per dur-los a terme. Aquests articles són la base per a formular la hipòtesi de que l'exposició a la contaminació durant llarg temps pugui provocar un augment de la susceptibilitat

cardiovascular. L'aterosclerosi és un procés natural a la vida en el qual, amb els anys, augmenta el grossor de les nostres artèries. No és necessàriament una malaltia, tot i que en alguns casos pot arribar a nivells patològics; però sí pot ser un indicatiu de problemes cardiovasculars futurs. Per tant, si la contaminació accelera el procés d'aterosclerosi, això significa que pot contribuir a futurs problemes cardiovasculars.

Les conclusions de l'estudi, s'ajusten a les hipòtesis inicialment plantejades o van ser inesperades?

Les conclusions van confirmar les hipòtesis. El CREAL ha iniciat un estudi molt similar a aquest que es va realitzar a Los Angeles i aviat obtindrem resultats. Esperem confirmar la hipòtesis de que a Girona es podran observar efectes similars o semblants.

Foto: 91RS (vía Flickr)

Aquest estudi ja ha donat resultats, però s'ha de continuar investigant... Cap a on es dirigeixen els següents passos en relació a la connexió entre contaminació i salut?

Existeixen bastantes diferències entre Barcelona o Girona i Los Angeles. A Europa vivim més a prop del trànsit que als Estats Units i podria ser que hi haguessin efectes superiors. A més, la flota de vehicles és diferent, aquí utilitzem el diesel com a combustible, que és més contaminant, i als Estats Units tot just se'n fa ús. També existeixen altres diferències

a nivell de dieta. D'altra banda, també volem observar els resultats a subgrups diferents, com són aquells de nivell social més baix, els que estan rebent tractament per aterosclerosi. I també, a l'estudi de Girona, mirarem d'observar l'efecte de la contaminació interior (a ~~dentro de~~ les vivendes).

Les conclusions d'aquest estudi són suficientment importants com per que les administracions es plantegin reduir els nivells de contaminació de les ciutats, quin procediment s'utilitza per què un estudi científic es doni a conèixer entre els que prenen les decisions? diria que aquest procés és reconfortant per a l'investigador, o bé els tràmits són llargs i frustrants?

Respecte a la comunicació amb les administracions, les conclusions dels estudis que portem a terme els acaben per arribar, ja que al cap i a la fi part del finançament del CREAL prové de la Generalitat i existeixen els canals per fer-los arribar aquests informes.

Respecte a les mesures que es porten a terme a partir d'aquest tipus d'estudis, s'estan fent coses però segurament no són suficients. Per exemple, **a Barcelona estem respirant alts nivells de contaminació a diari**. Els canvis són complicats i existeixen problemes de mobilitat que no són fàcils de resoldre, però **realment els resultats d'aquest estudi indiquen que som davant un greu problema de salut pública i que s'haurien d'estudiar iniciatives per afrontar-ho**.

Quins elements contaminants són els que fan evolucionar l'aterosclerosi més ràpidament?

La contaminació està formada per diversos tipus de partícules. Al nostre estudi observem partícules "fines", que són les de diàmetre inferior a 2,5 micròmetres. La majoria d'aquestes partícules són fruit de la combustió, és a dir, del trànsit. Tot i que poden haver-hi que procedeixin de processos industrials o calefacció, la majoria procedeixen del trànsit.

Com es pot combinar el [Principi de Precaució](#) amb els tipus de ciutats que hem creat i l'estil de vida derivat de la societat de consum? Pensa que hem de renunciar a part dels nostres "privilegis" com a ciutadans –viatjar en avió, anar en cotxe, etc.- per a tenir una millor qualitat de l'aire a les nostres ciutats?

Una part important de la tasca que hem de fer és conscienciar les persones que no som només davant un problema ecològic del qual els ecologistes se'n puguin fer càrrec. **Som davant un problema de salut pública, que ens afecta a nosaltres. Perfectament quantificable pel número de morts prematures, l'augment de malalties, etc.** Hem de treballar la conscienciació, per què això no es percep como un problema real de salut. Ens continua semblant més important arribar ràpid a la feina que disposar d'un aire més net. Les ciutats han d'orientar-se a les persones, no als cotxes.

Va ser un plaer xerrar amb en Xavier Basagaña, qui recolzava el seu discurs amb una actitud compromesa i entusiasta.

La Fundació Roger Torné treballa per la salut respiratòria infantil i, per tant, està plenament implicada recolzant els moviments i iniciatives que advoquin per reduir els límits de contaminació de les nostres ciutats. Per aquest motiu ens fem eco d'aquest estudi i també de notícies com la [publicada al blog Ladyverd](#) aquesta mateixa setmana on es ressenya un estudi publicat pel "[Health effects institute](#)" (HEI), les conclusions del qual apunten que **existeix una indiscutible relació entre l'exposició als contaminants atmosfèrics provinents del trànsit rodat i la intensificació de l'asma**.

Com deia Basagaña, som davant un problema de salut pública que ens afecta a tots. A la Fundació treballem la conscienciació per tal que es percebi d'aquesta manera. **Vols ajudar-nos?** Aquí et deixem algunes idees:

- **Publica aquesta notícia** al teu blog o als mitjans que tinguis a l'abast.
- **Considera el transport públic** o caminar una opció vàlida per als teus desplaçaments.
- Interessa't pels **vehicles de baix consum** quan estiguis en situació d'adquirir-ne algun.

[Accedir a PROJECTES AIRE](#)

